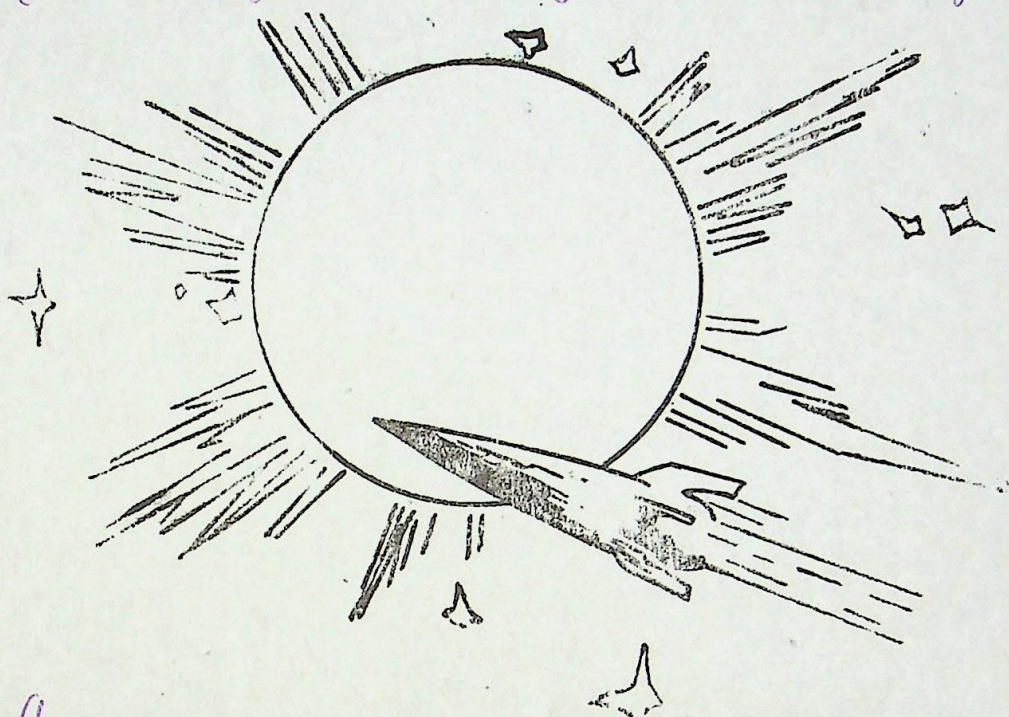

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд №
Опис №
Архівний № 5

Державний архів Сумської області
Голод на Сумщині у 1932-1933 роках.

Анкети - спогади жителів
м. Буринь Буринського району.

ПАПКА ДЛЯ ПАПЕРІВ

10 квітня 1989 року
11 травня 1989 року
32 документи
35 аркушів.

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області

Фонд № — Р. 7711
Опис № —
Архівний № — 5

1. Андрусєва Майєа Даниїлівна.

2. 9 травня 1919 року обвіта 4 класа
Працьована в класі "Світова революція"
Путівського району шкільною.

Була нагороджена орденом Трудової
слави і медалью Сталінського класу.

3. Знаходилася в селі Слобода Путівського
району.

Працьовала в класі шкільною

Була безмісечною дівкою, потім заступою,
навчанням слюди розпочали новати
одну від одної картоплю, буряки,
пшеницю.

Війни татенний період приїждав з
1 січня по 20 січня 1933 року.

Слюди ходили своїм, пухом від
години, їм мистки пшени, жовти.

Багато слюди намерено, з'явилися
багато різних форм.

4. Документів про той час не маю

5. Рада звернутися для поновлення
матеріалів до Комісії Голосини.

4. 05. 1989 рік

Майєа

Сучасна адреса.

м. Київ.

ул. Чайковського 14.

Андрусєва М.Д.

2
Антоніє Сергій Миколайович

Народився 1925 року 10 жовтня в селі Билина
Камінька Будищанської області.

Віком середня, пенсіонер зараз. Має
нагороду. Орден Червоної Зірки, орден Воєн-
ної Батьківщини, а також медалі
за війну, а також в ордові заслуги
і особисті медалі.

В 1932 - 1933 роках був ще в дитинстві війні
не закінчилися в пам'яті ці роки.

Найбільшим роком війни, весь
журоків 1933 року було виведено. Самий
тяжкий період був 1933 року в літній.

Приміром дуже багато людей і
посеред ріки побуду. Корисні ріки
хвороби як тиф і малярія, люди
пучили від голоду.

Тільки ж органи влади і громадських
організацій по ліквідації голоду ні
не криминали.

Попри цьому: листи, листівки, фото,
не з'явилися, свіжак не з'явився з'являю рока
ми.

Дата.

3.05.89р.

Підпис

Антоніє

Адреса

м. Турись

Средська область

вул. Героїв Труди

дом 14 кв 4

Антоніє Сергій

Миколайович

ПРИМІРНА АНКЕТА СВІДКА ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ В 1932-1933

1. Прізвище, Ім'я та по батькові. *Бойко Василь Андрійович*
2. Короткі біографічні дані /рік народження, освіта, *1926р. лікнеп.*
місто роботи, державні нагороди і т.д./ *пенсіонерка*
3. Опис подій 1932-1933 років, в якому або учасником яких
Ви були:
 - де Ви знаходились? *х. Машині, Нерингайльського р-ну*
 - Ваше основне заняття/робота/, *пасла гусей, корову.*
 - ознаки наближення голоду, *забирали продукти.*
 - найбільш тяжкий період, *1933р.*
 - наслідки, *- в хуторі мерли цілими сім'ями.*
 - діяльність органів влади і громадських організацій
по ліквідації голоду і його наслідків, *ніяких*
4. Якими особистими документами про той час володієте /авто-
біографія, спогади, листи, щоденники, фотографії/. *не має*
Чи змогли б Ви передати їх на державне зберігання в
державний архів Сумської області?
5. До кого із свідків тих подій радили звернутися для по-
повнення матеріалів? *не знає.*

Дата

10/IV - 89р.

Підпись

Бойко

Адреса:

*м. Турини
ул. Двір заводу
п. 2 кв. 2*

Андрей відомо померу на Україні
в 1932-1933 рр.

1. Василюк Марія Давидівна
2. 1922 року народження, освіта - 7 класів.
пенсіонерка, державних пенсій немає
3. В 1932-1933 р. в жінка разом з рідними
в селі Гукме Завенієвського р-ну (тепер
Вікторівського) Сумської області. Там як
тоді було порі річкову 10 років, що
становило своє заняття в цій селі було
навічання. в селі.

Майже й бачило працювати в комосі,
заробивши їждурні. Вони мали їждурні книж-
ки, в які записувалися їждурні, але нікого
покинути з цього не виходило. І їждурні ще
не були, але бачило, як тільки працювати
бачило, і яку сильну книгу за не одержували.

єв думав, що після 1932-1933/рр. був єдине-
ний індивід, бо вкрай був у той рік ^{був} не
тільки вже й малий, щоб ^{міг} вживатися до інших
тварин масово. Тому наспівую, що думав
добре вродив у той рік величчю.

Найбільше було докучати до міщанського
власника, бо майже все хліб у людей забрав.
Навіщо вилітати до російської землі і їсти,
що залишилось на сім'ю.

Не привело до серйозних наслідків. Люди
випирали „на мухи“, випирали нічим не
у мене в 1933 році випирали шайби, а незабаром,
у 1934 р. - і боліло. Після цього я почав в
дівочий будинок, де жила багато інших офіцій,
як і, багатьох інших учасників з колективу.

Однак ввади і проведи "аналіз" не
проводити ніякої роботи по мікроданії тобто
і нао намірів. Можна написати вижених
по-власному, до доказови ніякої небуло. Їм
роботу, експерту, негати бурж. Легше було йти,
у кого було право. Все ж таки було смілого!

4. Навести деякі документи
про цю частину. Основний докумен-
тний.

5. —

З. 05. 89р.

Архив:

Сумська обл.

м. Буряк

вул. Героїв, 62

Василь

Василь Миколай Давидович.

Третій етап анкети свідка голоду на 6.
Україні в 1932-1933 рр.

1. Володай Микола Каленикович
2. 1917 рік, 4 класи, пенсіонер, орден "Підстави",
медалі "За взяття Бухаресту", ювілейні
медалі.
3. Я знаходився в селі Муравка Вільшансь-
кого району Київської області (нині
Торговицького району Черкаської області).
Траплявся їдівши у колективі.
Важко весною 1933 року не стало продук-
тів харчування. Найтяжчий період —
з квітня по липень. Мені доводилося
вивозити мертвих односельчан на
кладовище. Там уже були вириті
ями. В кожну із них клали по
чотирь, по п'ять голів без тулуб,
у рядочок. Коли віз, то окремих
ще проявляли признаки життя.
4. Ніякими документами того періоду
не володію.
5. Можна звернутися для поповнення
матеріалів про ті тяжкі часи
до людей мого і старшого віку, які
проживають в селі Муравці, зокрема
до Баранка Дмитрия Сидимовича,
Мехеруна Мавра Олексійовича, Діденка
Деметрія Федотовича та інших.

3.05.89

Д. М. М. М.

Микола Буринь
Сумської обл.
В. Чкалова 10.

Воскобов Іван Федорович

7.

Народився в 1919 році освіта середня спеціальна
на працю зараз в Фурнестокській міхкан-
госпній піонерській табір "Гайка". Має
Іван Федорович і нагороду Орден Високої
Вітчизняної війни II ступеня Герасимів
і нагороджений знаком ВУРСБ (за активну
роботу профспілки).

В 1932 році було 13 років. Сім'я складалася
з п'яти чоловік. Милих одностатевих
в кожній не працювали. У 1932 році ми забра-
ли перший урожай зірнових культур.

Наша Александрівська селівська рада
довела нашій сім'ї таке заради амба
який був був затриманий виконанням.

Через деякий раз селівська рада повторю-
ва це таке який таке був успішно
виконаний. А не забрали падаючи і тре-
тій таке висте було нічого було посіа-
но одне нешто, а на харчі осталося
одне лішок мучи, і одне лішок гречки.
Через деякий час прийшли повномоченні
з району забрали гречку і пів-лішка вівса.
До нового урожаю було дев'ять місяців, а
в нас був одне лішок мучи на п'ять
чоловік. Щоб на бісовий протягнути срок
прийшовся в мучу лішатися картоплею.
Вісім нового року мучи не залишилося
була одна картопля і то залишилася
лішка. Як тільки на деравах полевих
мешт, а жилими братом ходив в
ліс і робив мисливий мешт. Мати

неповної мист суцільна в неї товкла в
студні із цього темна хліб і в своєму через
день поведилося перші. Рвали на мургу
дужеї гасник і розозу. Коли було менше
у багаті ми ловили рибу, але ця робота
була нам не під силу, тому що ми були
виснажені і перше до тліли до половини
квітневих пологів. Коли несто намешся
з дружиною братом пореш на своє колі і
зривали пологів і латки із зерна варила
нам кашу. В цей час поведилося городина
і так ми дожили до 1933 року.

В той час не в свої Анксандрівці
проживав у своїй сім'ї ^{був} підвешено.

Цей білий такий період березень і
квітень 1933 року. В сім'ї намешся багато
людей від голоду по голові, а діти
сім'ї вимирали і їх не хоронили на
кладовищі, а закопували в землі які знаходились
на їхньому подвір'ї. Намешся з пожеж
пожежні діли все змешувалося на днів-
на сотні голов'я.

Органи влади і громадські організації по
літвіданії голоду ні яких дій не прийма-
ли. Нестків, цурешенків, фотопрагні не
замешувалося. Свідок не замешувалося зв'язу
з речешся.

Дата

Підпис
Ваш
Адреса

Р- 7711, 001, апр 5, апр 7

м. Бурещ
судська обл.
Вул. Перемоги
дом 14 кв 8

1. Гльєнко Голіна Михайлівна.
2. 1913 р. 13 липня, освіта - 4 класи; робота: робила в садіку: завідувачкою яслими; державним нахором - нема.
3. Знаходилась в с. Миколаївці, куде не робила, невротска, з бур'яну хотіли собі їсти, 1933 р, найбільш ознаки голоду, - колхоз оплачували краще.
4. Нема.
5. Гребільник Ганна, Цегельна Ганна, мешкає в с. Миколаївці.

Дата: 30.04.89.

Підпис: Мелько П. М.

Адреса: Сучеська обл.

г. Буринь.

с. Миколаївка

ул. Набережна дил. 4.

Гльєнко Голіна
Михайлівна.

Анотація свідомого голоду 1932-33 років.

1. Калоченко Нав Михайлович.
2. Народився в 1912 році. В селі Буринь по вул. Копанивця 66 (нині Кірова). Закінчив 4 класи, школу фронти-учнів і в 1932 році змінив курси шклярів. В війну тем працював шклярем. Взяв по дорученню хліб допозичити Ленінграду. Після війни не залишив справ, працював аж до пенсії. Мав п'ять військових нагород і шість грамотних.
3. Під час голоду жив у Бурині. Тоді настав після паєстивзації. Зірвала всі що було в людей з продуктів харчування. А ми то не хотів іти до паєстиву вгамувати з хат і відірвати все до нігтя.
4. Особистими документами про це не владно.

25. 04. 89.

Калоченко

Синькова Ол. м. Буринь.
вул. Кірова 76.

Анкета свідка гасоду 1932 - 33 років.

1. Калаченко Петина Йосипівна.
2. Народилася в березні 1913 року. Закінчила лише 1 клас. Була працювати. Спочатку районо в Беринській колонії.
3. В час гасоду жила в місті Берині по вулиці Валентина Захаровна (членка жовтнева). Працювала на зрештовує колонії. Все бійовий був сери за мідаль. Люди рвали лобку, пінохили шквель у полі і все. Ниме впродовж. у нас в сім'ї вмерло троє - мати, батько та брат. Ми погинули б'ро в 1933' році. Люди парали на дорозі. Серізо б'ро багато шертвих. В результаті цієї гасодови побило тисячи людей. Робота дланів владі не вдувалася.
4. Нимих підтверджено гасоду не маю.

25. 04. 89.

Свідок, обл.
м. Беринь
вул. Прова 78.

Калаченко

Примітка винесена збірною
комісією у м. Турині в 1932-1933 р.

Корнеліус Лунерід Андріївський.

Народився 1912 року в м. Турині у
улиці Свєрдлові. Служив у морі. В 15 років
пішов працювати різним морським.
Після звільнення повністю працював
понадморським. Потім працював робочим
в порту МТБ. В останній час працює
у м. Турині.

В 1932-1933 році жив у Турині у
улиці Свєрдлові. Працював в МТБ.

Після початку організації повністю
по закінченні всіх своїх морських
робіт працював. Потім відправив

землю, якою був би задовбаний. В цей
час емоційно похитався на свій підхід.
Морі працював з комсомолом. В різний час
морі йшли в село працювати морським,
але й вони були не всі, багато їх було
працюючих. Багато морей в Турині працювало
із Воронежем. Це бувалий морі, багато
емоційних, були потужні різні морські,
які потім повинні були емоційні. З комсомолом
морі різний фактор, морські були, і
членство його були.

29.04.39.

г. Туринь од. Свєрдлов.
ул. Свєрдлов 76.

Корнеліус Лунерід Андріївський.

Жорань Зінаїда Володимирівна

1914 року народження, освіта вища.

Має нагороди: медалі „За доблесний труд в Великій Вітчизняній війні 1941-45“

„За трудове зближення“

„30 лет победы в Великой Отечественной войне 1941-45“

„40 лет победы в Великой Отечественной войне 1941-45“

„к 100-летию со дня рождения В.И. Ленина“

„Ветеран труда“

В 1932 - 33 роках навчалась в Миколаївському муз. інституті. На канікули приїжджала до батьків, бачила страшний картина - на вулицях валялись мертві люди, вишифали цілими сім'ями. Мати та племінник Зінаїди Володимирівни також хворіли від голоду, були опухлі. Студентам давали по 100 г хліба на день. У тому дні з них умирали. Найбільш важкими прийоми для Жорань Зінаїди та Миколаївської області був 1933 рік

2.05.89 р.

Підпис: Р.С.

Адреса: м. Буринь

вул. Героїв Сталіна 10/7.

ПРИМІРНА АНКЕТА СВІДКА ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ В 1932-1933 р.р.

1. Прізвище, Ім'я та по батькові. *Ковсар Марія Федорівна*
2. Короткі біографічні дані /рік народження, освіта, місце роботи, державні нагороди і т.д./ *1922р., пенсіонерка*
3. Опис подій 1932-1933 років, свідком або учасником яких Ви були:
 - де Ви знаходились? *район Стаїнський, Сумсько-Стенанівський*
 - Ваше основне заняття/робота/, умінь і т.д. *каб. укр. розк. /умення т.д./*
 - ознаки наближення голоду, *- забирали всі продукти, навіть квасол.*
 - найбільш тяжкий період, *1933р.*
 - наслідки, *мерли цілі сім'ї, у сім'ї вмерло 2 головні.*
 - діяльність органів влади і громадських організацій *німає*
по ліквідації голоду і його наслідків,
4. Якими особистими документами про той час володієте /автобіографія, спогади, листи, щоденники, фотографії/. *німає*
Чи змогли б Ви передати їх на державне зберігання в державний архів Сумської області?
5. До кого із свідків тих подій радили звернутися для підтвердження матеріалів? *немає.*

Дата *10/11 199р.*

Підпис *М. Ковсар*

Адреса: *м. Буринь*
ул. Дв.р. Заводу
а/б кв. 3.

1. Дарія Іуфодовна Краснодіє.

14.

2. Народилася 1896 р в Курській губернії
Кудинотопського повіту, працювала на,
зміщеному в роки Великої Вітчиз-
няної війни, Туринському цукроком-
бінаті, в радгоспному цеху, освіти
німає ніякої, державних нагород немає.

3. В роки голоду я знаходилася в
Турині, працювала на вищезга-
даному заводі замість чоловіка.

Тимчасове закінчення роботи зразу
погалило бідні, які прибули до голоду.

Великі страшні намоги, за які зами-
тити можна було тільки продати
все що мали. Налог був навіть
на дерев'яне козле. На мою сім'ю
налог був 1818 крб. На нього ми
придали коров, поросят, південців,
всі майже продукти, навіть молоко, яє-
ця, але не крім цього ми повинні
були віддавати ще скотину в конуни і
калоси. А чим жити, коли все що
можна вибрали? Голодом і голодом.
Люди за хліб віддавали все, що мали,
навіть одяг. Були такі, з якими
зовсім ні в чому було вийти на вулицю.
Працювали за даром.
Люди майже голі. Люди з голоду
пухли, падали і вмирали тут же
на вулицях, під ворітними. Хіба
ніхто не міг заробити. Це був са-
мий божевієний період, який був на
протязі 33го року.

В голодовку цю померло

дуже - дуже багато людей. Тим
не втікали з цього краю. Навіть
зараз в Донецьку та інших містах
проживають ті, що повійделися в
період голоду з Курської, Сумської, Харківсь-
кої та ін. областей.

Тимчасові органи влади
нічого не робили. А ще не полігала
ніякої діяльності.

4. Документів у мене вже ніяких
не залишилося

5. --

17.01.89.

м. Курськ вул. Кооперативна 21

1. Крауця Яків Сергійович
2. Як народився - 1913, освіта вища, пенсіонер
3. На той час знаходився в м. Орш, був студентом робітничого при фабричному підприємстві:

- коли студенти працювали на полі в селі Галовасовка, то вперше побачили трішки морд;
- найбільш тяжкий період - 1932-1933 рр.

На той час працював машинним керівником у селі Морині, одержував пенсію 7 кб дорожньо на місяць та кофр.

Бачив спостерігав і в камузі "Маленький соціалізм", де спостерігав нічого не одержував.

Бачив брата, яку бачили із села Стинівки, де був завод по виробництву ширитишного напів.

Свідок Яковлев призначеного тоді некроваго ведення індустріалізації, але всім за ролюю селам, сучасні особи Сталіна;

- Німці діяли на фронті війни і громадських організацій по ліквідації голоду і його наслідків не було.

5. Яким він звернувся до брата Андрія Васильовича.

3.05.1989 рік.

Я. Крауця —
м. Буринь
вер. Бершадського

Криводіз Федір Чвасовен

16.

Народився в 1915 році 15 лютого в с. Туринці
Сумської області. Дівина середня школа
на працотав Рені Вула зв'язку. Народив
мав орден Червоної зірки, мав таке
орден Радянської Ротмистрської війни.

Знаходився в селі Туринці в 1932-1933
роках працював електромонтером.

Батьки дуже наближені до
визначили. Давали дуже мало хліба
у був перший кризис кошту на
чужині. Найбільш тяжкий, важкий
період був літній в 1933 році перед уроками
військової діяльності організації владі
не було і громадської організації
також.

Для того щоб люди не померли
було створено в пресі "Парунок
коштів" щоб не харчувалися.

Залишилися фото батьків на цей
період 1932-1933 роках.

Документи: листи, цитовані не
вживалися.

Свідок не залишилися в зв'язку з
роками.

Дата
2.06.89р.

Підпис [підпис]

Адреса
м. Туринці
Сумської обл.
вул. Героївська
4/2
Криводіз Федір
Чвасовен.

19.
Тришкірна анкета свідра народу
на Україні в 1932-1933 рр.

1. Митишов Григорій Івдосимович.
2. 1916 р народження. Освіта 7 класів.
Місце роботи - колгосп.

В 1932-1933 роках знаходився в с. Буришів,
працював в колгоспі ім. Молотова в конторі
обліковцем.

В 1932 р. був поганий урожай. Майже
весь хліб здали в фонд держави, залишили
лише сімейний фонд, а на трудові
давали по 100 грам зерна на конск
трудодень. А трудові рахували не так, як
потрібно, лише, наприклад, людина працює
цілий день її враховували 0,75 або 0,50.
Тому, щоб заробити 1 трудово день потрібно
було працювати 2 дні або 3 дні.

Найбільш темний період - з весни
1933 р. до нового урожаю.

Наслідки були дуже темні: люди
пухли, вмирали "на ходу", їм брали
погоду, навіть черепак ловили і їм,
трупи були на вулицях, навіть все для
покійників було нікому покаати, не то щоб
робити гроби, тому ^{що} люди були дуже
виснажені.

Органи влади і громадські організації
нічим не допомагали і не вели ніякої робо-
ти, щоб полегшити нещільне колгоспників.

Б.1. Документів ніяких немає, а спогади
залишилися в пам'яті на все життя.

5. —

Дата : 2.05.89 г.

Адреса. м. Бурино

вул. Каменна, д. 34.

Вруч

Тримісячна анкета свідко голоду
на Україні 1932-1933 рр.

18.

1. Прізвище, ім'я та по батькові: Мистурова Анна
Максимівна.
2. Короткі біографічні дані (рік народження, освіта,
місто роботи, державні нагороди і т.д.): 1913 р.
освіта - 2 класи, працювала в столовій.
3. Опис подій 1933-1932 рр свідкам або учасникам яких
ви були:
 - де знаходились? - в місті Турині
 - ваша робота? охороняла у столовій
 - який наближення - забирали хліб у селян,
голоду. виселили куркунів
 - найбільш тяжкий період 1933 рік, весна. їли котів і
собак.
 - наслідки —
 - діяльність органів влади і громадських організа-
цій по ліквідації голоду і його наслідків. —
4. Якими особистими документами про той час
володієте (автобіографія, спогади, листи, шодешинки
фотографії). Чи зможете ви передати їх на дер-
жавне зберігання в державний архів Сумської області.
5. До кого із свідків тих подій радимо звернутися
для поповнення матеріалів? —

Дата: 28.04.89.

Підпис: Анна

Адреса: Олександрівка №143

Макоренко Юрій Іванович

19.

Народився 1921 року 24 лютого зреш-
то в сім'ї робітника проживав в місті
Зимненка Кіровоградської області закін-
чив Кіровоградський будівельний техні-
кум. Закінчивши це навчання до
посланих Велика Вітчизняна війна.

Фрейштов вояком дорож 1941-1945 років
пробівав від Сталінграда до Вітяз
станиця Французька на фронті нагоро-
ди.

Зимненка в пам'яті 1932-1933 року
був був тяжкий голод на Україні де
і проживав погналих хліб по 100 гра-
мів по картонку на одного чоловіка.

Фрейштов і інші мешканці від карто-
ні, варення відходів буряка, інші кор-
ни, різні трави і інші доставляли макуку
людям пухом від голоду, траплялося багач-
ми жертвували які комеранти від голоду.

В м. Зимненка Кіровоградської області
знаходився вивів в п'ятий клас.

Найбільше голоду відчували в сім'ї
не стало продуктів. Хорів по селах
мешканці свої ролі на продукти. Це
преступство голод.

Найбільше тяжкий, тяжкий період
був зимово 1933 року. В період голоду
всі сім'ї пухом від голоду. Хорів
хвороба як у нас.

Кісцова вдова і дочка допомагають сво-
му голодному населенню.

Документи: чорнішні, листи,
фотографії не виявлено.

Свідок знаходиться в Черкаській області
в селі Корсунь-Шевський.
Рідна сестра Макаренка Євгенета
Іванівна.

Дата

2.05.89рр

Підпис

Підпис

Адреса.

м. Буринь

Суданська область

вир. Тернопільська

дом 14/11

Макаренко Юрій

Іванович

Прип'ямий опит свідка голоду на Україні в 1932-1933 р.р.

- 1. Мандрюка Николай Григорович.
- 2. Народився 7 липня 1908 року.
Дів'ята - 1 клас.
Зараз пенсіонер.

3. Опис подій 1932-1933 років, свідком або
учасником яких Ви були:
В 1932 році я працював на залізниці. В тому
році був гарний урожай зернових.
Але після уборки хліба хліб погано
вивозити не тільки з колгоспної
полеми, але забирали і в морей,
не залишали навіть на навіжки.
Тому у 1933 році почалася страшна
голодовка. Були створені бригади, які
їздили по хатах, шукали зерно і
забирали все до останнього. Тому
в той час їли все що хотіло
трохи було схоже на їжу: сухий гіркий
хліб, мапуху. Люди дуже часто
помирали, навіть падали на ходу.
1933 рік для всіх був дуже тяжким.
Особистими рідними також про той
час не вогоріло.

8 травня 1989 р.

Адреса:
М. Буриць
ул. 18 партвеза №105

Мороз Марія Михайлівна.

1910 рік народження. Освіти немає. Працювала в колхозі. Нагороджена.

На той час я працювала в місті Бурині в колхозі. різноманітною.

В 1932 році настав голод. Нічого було їсти люди їли все, що було сідомми. Варили блинці з картоплі, з картоплі суп, кавер з молоком мішма, бурек варили, також солодку варили, кайколи в колхозі давали мурки. Саме найменше працювали на весну. Бо вилучу це додати зготовлене з овені, а в восени показує не вирости, замінив вже давні скін-гнись. На той час дуже багато перемерло людей. В осени було нічим їсти. Тоді мерли, як мурки. Тільки скот чинув різноманітні органів і громадських організації по ліквідації голоду і його наслідків в колхозі мало, які проводились. Бо на той час і так все поїли, що було.

Документів у мене немає ніяких, фотографій теж. Нагадує все ривками бо з того року пройшло дуже багато часу і сповнитися дуже важко бо мені на той час було лише сімнадцять років.

У нас зараз немає таких людей які невиними дуже добре про ці події бо всі вже померли і до кого звернутися я не знаю.

4.05.89

Мороз

м. Буринь
ул. Орденомникадзе 54
Мороз м. м.

Стрижівська аматорська спортивна команда
України в 1932-1933 рр.

23.

1. Чорний Василь Сокиркович.
2. Загородився в 1910 році в Бучині,
освіта - чотири класи, ремісник, гірничий
наставник - мідник, за підпису майстер Фермашиць
в Румунській Окупаційній війні 1941-1945 рр.
мідник - "вотак" лет підпису в Румунській
Окупаційній війні 1941-1945 рр., онук
Окупаційної війни.
3. Під час війни в 1932-1933 рр. Загородився
в Бучині, працював в колхозі. Французький,
за підписом нагороджений на 100 грам
пшениці.
Під час війни працював 40 кг - мідник,
адам - мідник, одинок - знову же не
було вільно на кірмичівку гірничої.
В той рік багато гірничих копалин
згоріло. Найбільше мінеральний період
був - це в гірничу на на війні.
Під час війни дуже багато людей
поширилося. Вморожені вмерли внаслідок
поширення на війні, як "мучили".
4. Документи не маю.
5. - / -

4.05.89

Антон

245710 Сулицької обл.

м. Бучинь

Висл. 18-нобтнз'яз

Чорний В.С.

24.

Григорія анкета пошуку на Україні в
1932 - 1933 р.р.

1. Морю мамасіе Ворфоломійвнє.

2. Народилась в 1921 році, освіта 4 класи.

Працювала з дитинства по нинішасє, поїїли
в явдрі, поїїли в рарості, а зараз на нисїї.
Учимося охрочно "Ветран праці", маю поре-
ки до рафавіснє працє.

3. - Бір сас пошору 1932 - 1933 раї в жєсєдєнєсє
рожа, а поїїли працювала по нинішасє.

- рожирана паррарєнє в морє, вимєнувана
вєо рєбєтє, янє загєдєрєвєтє.

- дєлєтє бєдє на нєчє. Кєдє у вєсє бєв вєвє-
дєнєї і є прєрєвєцєно пошє, з євє тєн-
нємє нєспєрєдєтє.

- нєїбєдєнє тємєнєтє пєрїєдєтє є ввємєнє сєрє-
рєнє 1933 роє, "оєбєтє рєнє нємєї сїкєї". Єтє
бєлє нїчєгє. Єтє пошєрє, вєрєтє з дїлє пєдєрєнє
нєвєтє поєї рїєнє тємєтє, тє вємєрєвє-
тє і єтє нєїдє, тїємє цєб прєпєрєтєтєсє.

- рєчє бєгєтє пошєї дєрєтє єї рєнє. Морє нєчєнє
вєрє пошєрє. Єтє нєїтє нє хєвєв, бє вє бєдєнє
бєдєнєї. Вєє дєнє з поїєя сєрєїрєв, дївєнє нєїбє-
нє пошєрє, рє євєє рєвєнє нєїсєгє нє єтє.

Бєчє єтєрєнєтє бєв єтє пєрїєдє рєчє прєсєтє
тє пошєрє.

- з бєнє дєрєнє вєсєрє нєчєї рєєнєнєтє нє
бєлє нє нєївєрєдєїї пошєрє. Вєтє нєвєтє отєчєнє є
дєбєрєтє.

4. Пєшєчєнєтє в нєчє нєїсєнє, єтє тє єтє бєлє дє-
пєтєчєнєтє нєдєвєтєрє.

5. Я рєрєнє є вєрєтєтєсє рє пошєрє Рєнєїнє
Вєсєнєївєнє, янє єтєрєнє дє вєчєнє і бєлє.

не впр мене намагає .
Дата 1.05.

Адреса:

Буд. 13^и напруга

Бурини 17 72.

Примеч: Кор

Філіппа Антона свідка мого
на Герані в 1932-1933 рр.

Нудисенко Ольга Валентинівна,
народилася 20 березня 1914 року в Бури-
ні, освіта — 4 класи, зараз пенсіонерка,
дідуських пенсій не має.

У 1932-1933 рр. я знаходилася в Бури-
ні разом з своїми дітьми. Мені було
13-14 років. В той час я допомагала
дідуським брати і на господарську роботу.
В 1932 році була велика засуха. Вел,
що було постійно високою — висохло.
Власідей цього наступив голод. В сім'ї
нічого було їсти. Ми ходили по полях,
збирали різні бур'яни, листи вишні
і т.д. В магазинах нічого не
було. Продувати більше не поступали.
В конспі за один робочий день
видавали 400 гр. хліба тим, хто там
працював. У нас в сім'ї конспі був
молодий мій молодший брат Дмитрій,
якому тоді було 9 років. Він і вига-
ді становили було працювати. На сні-
дівалися енергійно. Про фізич-
ність братів Влади і Францески бра-
нувати по звичайній голоду і їсти на-
мірів нічого сказати не можна, бо
була тоді ще мала і зараз про це
не можна сказати. Особистих доку-
ментів про мене час не мав.
Майже всі ми хто був у той час

зі мною не одразу вийшли, повністю,
тому називається евіденція, які мають в
поповнити матеріал, я не можу.

2. 05. 1989р.

Підпис

Сумська обл.

м. Буринь

вул. Олександрівська 51.

Отримавши зня Василюк.

25.

Народився 28 грудня 1923 року в м. Бердичів
у Запорізької області. Зростає в сім'ї
робітника. Освіта спеціальна середня.
Проживав в м. Бердичів до 1944 року.
В 1944 р. виїхав в село Медвеже Київської
області працював у медвеської лікарні
і акушеркою. В 1950 році проживав в
місті в Туриській сільській області і
працював в Туриській лікарні до 1983
року. Нагороджений медалью за працю.
Зараз зня Василюк нагороджений на
загальному відношенні.

В 1932-1933 роках була вона ще в дитинстві
віці, то спочатку про ці тяжкі роки
замовчував. Сім'я складалася із сім'ї
голові працював на н.п., хто працював на н.п.
по 150 гривень на день, а утримував
по 100 гривень на день. Виїхав туди
до батька і дідка по селах. С. Осетинка,
С. Селезівка, в с. Голова і в н.п. село де
вона купувала дрібну картоплю і на
коштовні гроші дідом роздавав дітям по
два картоплі так що вони їли
малу якби тільки виїхав туди
такі люди що умиралі і н.п. хто
і цього не мав.

Знаходився в м. Бердичів Запорізької
області.

В час 1932-1933 роках була в дитинстві
віці було десять років
таким чином ^{набавлялися} голоду відчували.
Найбільш тяжкий період зима в 1933 р.

В укр. землі багато людей померло від
голоду.

На цю тему відомі і деякі
документи: листи, цурки і фотографії
не вилучені.

Свідок знаходиться в місті Тернопіль-
ській Закарпатської області. Свідок рідний
брат отримавши Віктор Васильович

Дата

2. 05. 89.

Підпис

Юрій -

Адреса.

415410 м. Тернопіль

Средньої області

вул. Тернопільська

дом 14 кв. 11

Вікторія Зоя

Васильовна.

27.
Фонсдорго Александр Филиппович
Народился 1909 году 10 января Черновцов-
ский области с. Новоселов. Окончил сред-
нюю школу. Заработок на жизнь. Начальник сел.
Вся своя жизнь провела в колхозе.
В 1932-1933 годах была деревня Вахонинская сел.
Вся жизнь. Люди были очень хорошие. Хоро-
шие. В 1932 году пошел сел. Александр
Филиппович. Наблюдения колхозу в 1932 году
не стало продуктив.

Скільки тисяч років був 1933. Тисячліття
органів влад і громадських організацій
по ліквідації голоду переселення і криміналізації
світу не зможуть зупинити з рока-
ми.

Wanna
A. 05.89p

Турчел
Токіуко

Жукова.
и Жуковская
Средняя общ
вело. Жуковская
до 12 кв 4.

1. Тось вгнрїѡ Валкимови

2. Як народження - 1913, освіта середня, пенсіонер.
має державні нагороди: орден Вітчизняної
війни, медалі „за бойові заслуги“, „за оборону
Севастополя“, „за перемогу над Німеччиною в
Великій Вітчизняній війні 1941-1945рр.“, „сорок
років перемоги в Великій Вітчизняній війні
1941-1945рр.“, „сорок років здобуття смс СРСР“, „50
років Радянській армії“, „сорок років перемоги
в Великій Вітчизняній війні 1941-1945рр.“,
„сорок років перемоги в Великій Вітчизняній
війні 1941-1945рр.“, „50 років здобуття смс
СРСР“, „60 років здобуття смс СРСР“, „XV років
Радянської армії і Флоту“.

3. Свідок провів у лікарні вчинення в
Синьовському районі; зараз ^{виступає районну владу, а саме, по} ~~постанові районної~~ ^{районної} ~~районної~~
-державної лікарні вчинення. Сім'я мого
корова, Бовен, мн. і жінки.

- найбільш тяжкий період - 1933 рік - масове вимирання від голоду.

4. Свідок документально не входить

3. 05.1989 г.

Shocks

м. Буринь

век. Смирнов. 1012.

Прикладна анкета свідка голоду на
Україні в 1932-1933р.

1. Райденко Євдокія Василівна.

2. Народилась у 1916р., закінчила 4 класи.

Зараз пенсіонерка.

3. Коли показав голод, знаходилась у м. Бурині,
працювала в камосі.

Урожай 1932р. був хороший. Але після цього
були створені комісії, які забирали в людей
все. Вони не працювали для того все це робиться,
а щоб забирати жид і зерно. Люди нажива-
ли чи злилися великою.

Найбільш тяжкий період був у 1933р, коли
в людей не було ніяких продуктів, в селі
також було нічого. В цей час дуже багато
помирали. На вулицях важило — було побити
людей тваринами. Люди їли коню, свиню, їли
аканію. Органи влади і громадські організації
допомагали як могли. В камосах давали
овсяну кашу, борошно, але в дуже малій
кількості; також були організовані кухні.
4. листів, щоденників, фотографій, та інших
документів про той час не має.

5. Для поповнення матеріалів радимо б
звернутися до архіву Ж. Ж.

11.05.89.

Підпис: Райденко Є. В.

Адреса: м. Буринь

вул. 18-Партз'їзд, №37.

1. Арморово Маши Премилера.

2. Народився 19 жовтня 1943 року в м. Копити, обслуговував на війні, тому, що закон не захищує, безграмотний. З дитинства роки в нічній працеві в працеві, м. Копити, в вчительській.

Крестьяне так з 1930 году по 1934 год.

Котора часть переіхана з м. Коломию, а переіхана на загірський етап, де працювала вже працюю. Там переіхана з Великої Вітхурської Вітхурської.

Державных городов и мест, бранных крепостей.

3 1932-1933 рік знаходимося у м. Косцюбі
бува Віна. Німці почали нас за-
ймати, заставляли нас носити їмано,
речі, укладати нефть.

Тоді всі привіталися. Чоловік хніба напо,
при чеперках ввечері карточки і забави по юр.
Хліб урвав пшав на фронт. Хліб пшави Євро-
пи, думався з карточки. Все перше
показувало був пшави. Багато хліба
модер. Бувало іще містони і в кривих,
на зорках пшави мистів море, худи.
Було хліб урвався на пшави хліба, хлі-
а урва не пшави,

Буде у мене і листи, і документи, але
якощо мені ^{хочуться} переслати їх Контину в село, у
нас зриває гроші і всі документи
похорить, а залишає без нічого, у мене
не буде жоден паспорт. Отже документів
не можна.

Свідомість буде мого з нашого дому. Але
я про них нічого не знаю. Була ще одна
свідка цього, жила в м. Дніпро, але уже
в міській непер пам'ятає. А інші свідки
не знаю.

4.05.1989 рік

Симоненко
Суркова с.п.
г. Бурино
г. Тіверська, 13.
Симоненко М. Р.

1. П'яченко Олександр Анатолійович.
 2. Народився в 1921 році в с. Орлівка в сім'ї колгоспників. Під час війни 1932-1933 рр. їй було 12 років. Навчався у 7 класі, коли розпочався Велика Вітчизняна війна, вона не дала змоги повністю закінчити школу. Тиме, її повна освіта - 7 класів.
 3. Коли розпочався голод, Олександр Анатолійович знаходився у сівському селі. Так як вона була ще неповнолітньою, то виконувала не дуже важку роботу: від полівки, які посіли буряки, вона мала бур'ян з рябків.
- Дівчина довгий час навіть не брала хліба, а тільки в радощі, тому що хліба не було нічого їсти. Коли тільки їмали навідуватися до батьків, приносили їм з собою цукрові булочки, за які їй вони були дуже вдячні. Коли приходила на поле, у висадках дівчинка бачила мертвих людей.

Ознаками набирання голоду були розмови сестер, що набиждатися голод, нестача хліба. Риб'яча та інші тваринні продукти видавали у кошиках, але протягом 1932-1933 рр. його різко не стало, тому що весь вивезли у державу. В зв'язку з нестачею хліба та інших продуктів харчування люди були брудні.

Бувало, що виходили смітки з брудних і підносили небагато борошна. У ці так звані коржі їли.

Найтяжчим періодом для людей була весна. Норми були всім і садити землю. Деякі садили через дрібноту, як горох, картоплю, багато садило і картоплю з картоплі. У були такі випадки, що люди посідали горох, то через рік на ранок горох уже був перекопаний і не було вгребті картоплі.

Наслідки такого стражданого становища були неможливі.

Багато людей всім життям ма-
тали і жили чужому народові.
Трагедія була в тому, що люди
на піде на нове, а назад уже не
повертався, бо бачили і ти. Ця
жодна чужина програватися, люди
терли дрібно насінене буряків, домі-
шували борошна і все це випікали.
А за борошном в свою дилу їздили
в Західну Україну і віддавали за
много грошей.

Трошадівські організації, сільська
Рада нічим нічим не могли допо-
могти селянам. Найбільшого їх
радістю було дозрівання нового
урожаю, коли зберуть зерно і на-
пекуть хліба.

4. Про май гас Олександра Яковича
особистими документами не володію.
Яке саме б була мама які-небудь
документи, то передала б їх на
зберігання у державний архів
Сучасної іст.

Шевченко Любов Трофимівна

Народилася 1926 року 15 грудня в селі Трояна-Свобода Тарнопільського району Сумської області. Освіта середня спеціальна. Зараз вона пенсіонерка ветерана праці.

В 1932-1933 роках ще була в дитячому віці задіяною в пам'яті ці тяжкі роки. Ознаки надвигадливого голоду відчували не тільки продукти. Самий найбільш тяжкий період був 1933 рік в літку перед урожаєм. Любов Трофимівна повесила свої дитини пам'яті тяжкого голоду всі ці тімни цю ввечері.

Хворіли люди старі і малі, люди пухли від голоду і багато людей померло.

Відсутність організації влади і громадських організацій по індивідуальному голоду ніхто не приймав. Голодування, смерть, морення, голод і грабунки не зменшувалися.

Свідок це розповідає зв'язку з роками.

Дата

3.05.89 рік

Підпис

Шевченко

Підпис

м. Тарнопіль

Сумська область

вер. Тернопільська

дом 14 кв 15

Шевченко Любов

Трофимівна

34.

Трилітня анкета свідка голоду на Україні в 1932-1933 рр.

1. Прізвище, ім'я та по-батькові.

Ануша Катерина Кузьмівна.

2. Короткі біографічні дані:

Народилася 14 березня 1908 року.

Овіта - 2 класи початкової школи.

Зараз пенсіонер.

3. Опис подій 1932-1933 рр., відомі або уявлені вами ви були:

З самого початку колективізації вся наша сім'я зареєстрована в місцевій книжці, зараз радянська "Кільмівка". Я ніколи працювала в полі, а тільки працювала в їдальні на сахарному заводі. Працювала за зарплатою, трудовий, ніколи за це не одержувала.

В 1932 р. знаходилася в Турині. Того року був дуже гарний врожай зернових. Врожайний першіє був врожайним на все. Але після цього зерно почали вивозити, грузити на підводи і вивозити. Забирали не тільки в колосі, а і у нас. Забирали не тільки зерно, а і картоплю, бавраки, все, що можна було зібрати. Не залишали навіть на насіння.

Щоб довісти це поширити, то ховали під стріхами будинку з зерном. В той час були організовані бригади комівиків, які збирали ці продукти, якщо знаходили під стріхами, то збирали і це.

Жінка цієї "комітки" показала сформований повед. На місцевій вулиці 12 Картовецької пошитою 44 пошитою.

35.
Яширано білими комівками, ніби шийками.
Щоб не намерти, то їздили по економійках на
заробітки, котрі були здоровіші. Їздили в
Желієвку (Воскресенську), де за день давали
їм баранчі каші з овса. На економії, де заробу-
валися, "Паризька комунка" давали за день
по їм шматки. Наме комоса був дуже бідний,
маїть не завжди за день давали мисочку
мисочку овсяної каші. Ті люди, які вже
були не в першій їздити на заробітки, то виїхали
на охор. Новими їх тімчасе де бачили було,
бу прабв. Маїть комоса для отого виїхав,
то вже не було ні поділу, ні шматка.

Тим комосу, свіріну, пачили коринки з олівії, з
пачили. В той час на вулиці не було маїть
котів і собак. Жалівали було весело.

Це було страшенніша комівка; нім у 1947 році
кош було засурв. В 1947р. був невротний, а у 1933 році
кош зробили умишлом.

4. Якими особистими документами про той час
володієте? - В той час ще ніхто не фотографу-
вала ніщо про це і не знав.

5. До кого із свідків тих подій радимо звернутися для
доповнення матеріалів?

Анна Володимирівна Якович, 1913 року народи.

2 травня 1989р.

Адреса: 245410
м. Буриш
вул. 18 Партезедра №39.

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

В даній справі провумо

(третинця п'ять) 35

13 липня 2001
головний спеціаліст

Підпис

К.К.К.